

Οι συνέπειες των πυρκαγιών

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

νουν. Μόνο έτσι μπορούν να πιθασευτούν οι πυρκαγιές, να γίνει ευκολότερη η πυρόσβεση και τελικώς να σωθούν τα δάση μας».

Η Πάρνηθα

Σύμφωνα με έρευνες, η απώλεια του δασικού όγκου της Πάρνηθας με τις καταστροφικές φωτιές που πλήγωσαν τον Εθνικό Δρυμό τα τελευταία χρόνια αύξησε τη θερμοκρασία από 3 έως 5 βαθμούς στα προάστια της Αθήνας στερώντας τη δροσιά που εξέπεμπε το δάσος. Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι το ίδιο μπορεί να συμβεί και σε άλλες περιοχές που έχουν πληγεί από περιστατικές φωτιές, όπως πρόσφατα η Πάτρα.

Η Πάρνηθα παρακολουθείτο συνεχώς από τους επιστήμονες για το εάν η ελάτεια και η πεύκη θα μπορούσαν με φυσική αναγέννηση να αναπληρώσουν το δάσος που έπληξαν οι φωτιές στον Εθνικό Δρυμό. Παρατηρήθηκε ότι σε ορισμένα σημεία υπήρξε φυσική αναγέννηση τόσο της ελάτειας όσο και της πεύκης, αλλά σε πολλά σημεία αυτό δεν επιτεύχθηκε. Ετσι, πραγματοποιήθηκαν δενδροφυτεύσεις ώστε να αποκατασταθεί το φυσικό περιβάλλον.

Οι ειδικοί θεωρούν ότι, εάν σε πέντε χρόνια από την έκρηξη της πυρκαγιάς δεν υπάρχουν 20 νεόφυτα φυτάρια σε ένα τετραγωνικό μέτρο, η φυσική αναγέννηση δεν είναι επιτυχής. Και αυτό γιατί εκτιμούν ότι έπειτα από 20-30 χρόνια από τα 20 φυτάρια ένα τουλάχιστον θα εξελιχθεί σε δένδρο.

«Καύσωνες θα γίνονται συχνότερα και εντονότερα. Ο πληθυσμός των πόλεων θα υποφέρει. Οι καύσωνες από το 1990 αυξάνονται, ενώ τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουμε επεισόδια καύσωνα και τον Ιούνιο. Το καλοκαίρι του 2024 ήταν το πιο θερμό που έχει καταγραφεί ποτέ. Πολλοί θεώρησαν ότι ο φετινός Ιούνιος ήταν δροσερός, αλλά δεν ήταν, απλώς η σύγκριση έγινε με τον προηγούμενο. Συνηθίζουμε πλέον τις θερμοκρασίες...», τονίζει ο επικεφαλής του ΜΕΤΕΟ/Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, Κώστας Λαγουβάρδος.

Η Δαδιά παλεύει!

Φέτος το καλοκαίρι, συμπληρώθηκαν δύο χρόνια από την καταστροφική πυρκαγιά του 2023 που έπληξε το Εθνικό Πάρκο Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου και ολόκληρη την περιοχή του κεντρικού και νότιου Εβρου. Ήταν η μεγαλύτερη πυρκαγιά στην Ευρώπη τα τελευταία 25 χρόνια καίγοντας συνολικά 935.000 στρέμματα. Η πρώτη φωτιά στον Εβρο ξεκίνησε στις 19 Αυγούστου από την περιοχή Μελία, βόρεια της Αλεξανδρούπολης, και η δεύτερη στις 22 Αυγούστου από τη Δαδιά, με την πυρκαγιά να καίει επί 17 ημέρες.

Από τότε, η φύση με τους μηχανισμούς που διαθέτει έχει αρχίσει να ανακάμπτει και το δάσος να αναγεννιέται φυσικά σε πολλές περιοχές.

Η Εταιρεία Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης, σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και τη μελετητική εταιρεία ΜΕΛΙΑ Α.Ε., πραγματοποίησε δειγματοληψίες στην καμένη έκταση της πυρκαγιάς του 2023, ενώ στις εργασίες πεδίου συνέβαλαν οι εθελοντές του European Solidarity Corps (ESC).

«Η μαυρίλα έπειτα από δύο χρόνια έχει

■ **ΣΤΗΝ** επιδείνωση της υγείας των κατοίκων των περιοχών οι οποίες έχουν πληγεί από πυρκαγιές οδηγεί η απώλεια δασικού όγκου. Σύμφωνα με τους επιστήμονες, οι πυρκαγιές είναι υπεύθυνες για την πρόκληση αναπνευστικών αλλά και καρδιαγγειακών προβλημάτων, ενώ μπορούν να έχουν και άλλες δεινές συνέπειες για τη δημόσια υγεία.

«Ο εισπνεόμενος καπνός από τις πυρκαγιές περιέχει αιωρούμενα σωματίδια, ιδιαίτερα μικρού μεγέθους. Τα μεγέθη αυτών μπορούν και διεισδύουν βαθιά μέσα στους πνεύμονες μαζί με σωματίδια από μονοξειδίο του άνθρακα, πτητικές οργανικές ενώσεις, τοξικά αέρια και βαριά μέταλλα, τα οποία και αυτά επιδρούν αρνητικά στο επίπεδο του αναπνευστικού κυττάρου. Οι κάτοικοι των πληγεισών περιοχών συνήθως παρουσιάζουν δύσπνοια, θωρακικό πόνο, βήχα και αυξημένα πτύελα», αναφέρει η Σταματούλα Τσικρικά, πρόεδρος της Ενωσης Πνευμονολόγων Ελλάδος και πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ομάδας για τη Διαχείριση Καπνού και Προαγωγής της Υγείας και επισημαίνει ότι οι κάτοικοι των περιοχών που έχουν πληγεί μπορεί να εμφανίσουν και χρόνια προβλήματα υγείας. «Σύμφωνα με πιο πρόσφατες μελέτες, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών θα παρουσιάσουν και στο μέλλον συμπτώματα τόσο στο αναπνευστικό όσο και στο καρδιαγγειακό σύστημα. Τα άτομα που βρίσκονται περισσότερο είναι όσα πάσχουν από ΧΑΠ και βρογχικό άσθμα. Η παρατεταμένη έκθεση συνδέεται με επιδείνωση της πνευμονικής λειτουργίας και με αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης λοιμώξεων του αναπνευστικού», τονίζει η πνευμονολόγος.

«Τα προϊόντα καύσης οδηγούν σε εκρηκτική αύξηση των αερομεταφερόμενων μικροσωματιδίων (PPM) με επιπτώσεις στο καρδιαγγειακό και αναπνευστικό σύστημα. Προκαλούνται φλεγμονή και ερεθισμός στα κύτταρα του αναπνευστικού, βήχας και δύσπνοια ως κλινικά συμπτώματα, με αποτέλεσμα την επιδείνωση των αναπνευστικών νοσημάτων. Ατομα με προϋπάρχουσες καρδιοαναπνευστικές παθήσεις (στεφανιαία νόσος και αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο) είναι ιδιαίτερα ευάλωτα και αυτό απεικονίζεται και στις αυξημένες προσελεύσεις στα νοσοκομεία. Στις ευπαθείς ομάδες ανήκουν τα άτομα τρίτης και τέταρτης ηλικίας, τα παιδιά και οι εγκυμονούσες, καθώς και οι ασθενείς με σοβαρά χρόνια νοσήματα», τονίζει η Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, καθηγήτρια Επιδημιολογίας και Προληπτικής Ιατρικής του ΕΚΠΑ.

Ωστόσο, οι έρευνες δείχνουν πως οι πυρκαγιές έχουν επιπτώσεις και στην ψυχική υγεία. «Οι επιπτώσεις στην ψυ-

Χρόνιες επιπτώσεις στη δημόσια υγεία

Οι πυρκαγιές είναι υπεύθυνες για την πρόκληση αναπνευστικών αλλήλ και καρδιαγγειακών προβλημάτων, ενώ μπορούν να έχουν και άλλες δεινές συνέπειες

Η πρόεδρος της Ενωσης Πνευμονολόγων Ελλάδος, Σταματούλα Τσικρικά

Η καθηγήτρια Επιδημιολογίας και Προληπτικής Ιατρικής του ΕΚΠΑ, Θεοδώρα Ψαλτοπούλου

χική υγεία κυμαίνονται από ελάχιστα συμπτώματα αγωγίας και άγχους, σε νοσήματα όπως διαταραχές ύπνου, κατάθλιψη, μετατραυματικό άγχος, αυτοκτονικό ιδεασμό. Τα συμπτώματα επιδεινώνονται ανάλογα και με την απώλεια συνεπείας της κλιματικής κρίσης, όπως απώλεια αγαπημένου ανθρώπου, σπιτιού ή εργασίας», καταλήγει η καθηγήτρια.

φύγει, αν και ψηλά υπάρχουν καμένα δένδρα. Οπότε σε αυτό που μας πίκρανε τα πρώτα χρόνια βλέπουμε ότι η φύση έχει μηχανισμούς και ανακάμπτει. Βγαίνουν τα πρώτα είδη φυτών και δένδρων, καταγράφουμε την αναγέννηση των πεύκων, η οποία σε κάποιες περιοχές πηγαίνει καλά, σε άλλες λιγότερο. Η παρακολούθηση αυτή απαιτεί χρόνια για να καταλάβουμε πού πρέπει να επέμβουμε και

με ποιους τρόπους», αναφέρει στην «Ρ» ο **Λευτέρης Καψάλης**, δασολόγος, επιστημονικός συνεργάτης της Εταιρείας Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης.

Οι δειγματοληψίες πραγματοποιήθηκαν σε 180 θέσεις σε όλη την έκταση του Εθνικού Πάρκου σε τρεις επιφάνειες και συλλέχθηκαν στοιχεία από 540 δειγματοληπτικές επιφάνειες. Τα πρώτα σημάδια είναι ενθαρρυντικά για τις περιοχές με χαμηλή και μεσαία δριμύ-

τητα όπου τα πευκάκια είναι περισσότερα από εκείνες με υψηλή δριμύτητα. Στις περιοχές με ευνοϊκές συνθήκες μετρήθηκαν έως και 388 πευκάκια στα 100 μέτρα δειγματοληπτικής γραμμής, ενώ σε περιοχές με δυσμενείς συνθήκες μετρήθηκαν έως 53 πευκάκια. Επίσης θάμνοι και δέντρα που η φυσική τους αναγέννηση πηγαίνει πολύ καλά είναι οι λαδανιές, τα ρείκια, οι βελανιδιές και τα φυλίκια. Ωστόσο, υπάρχουν περιοχές όπου η φυσική αναγέννηση δεν τα έχει καταφέρει. Μια τέτοια περιοχή είναι στον νότιο Εβρο κοντά στο χωριό Μελία, όπου έπειτα από μελέτη εγκεκριμένη από τη Δασική Υπηρεσία ξεκίνησε αναδάσωση, καθώς το δάσος εκεί είχε καεί τρεις φορές τα τελευταία χρόνια. Ηδη φυτεύτηκαν 48.000 δενδρύλλια και γίνεται μια μείξη ειδών με πεύκα και πλατύφυλλα, όπου στο μέλλον θα φωλιάσουν τα αρπακτικά είδη της Δαδιάς. Να σημειωθεί ότι υπήρξε διασφάλιση ώστε οι σπόροι να προέρχονται από την περιοχή, ενώ στις 88 τεχνητές φωλιές με σπόρους που τοποθετήθηκαν στη Δαδιά διαπιστώθηκε ότι οι 11 από αυτές είχαν αυγά και νεοσούς, κάτι που σημαίνει ότι η ελπίδα για την άγρια φύση στο δάσος δεν έχει χαθεί.